

Psalm 104:30 – Duurzaamheid en eeuwigheid (4)

- Lezing: Psalm 104

104¹Prijs de HEER, mijn ziel.

HEER, mijn God, hoe groot bent U.

Met glans en glorie bent U bekleed,

²in een mantel van licht gehuld.

U spant de hemel uit als een tentdoek

³en bouwt op de wateren uw hoge zalen,

U maakt van de wolken uw wagen

en beweegt u op de vleugels van de wind,

⁴U maakt van de winden uw boden,

van vlammend vuur uw dienaren.

⁵U hebt de aarde op pijlers vastgezet,

tot in eeuwigheid wankelt zij niet.

⁶De oerzee bedekte haar als een kleed,

tot boven de bergen stonden de wateren.

⁷Toen U dreigde, vluchtten zij weg,

toen uw donderstem klonk, stoven zij heen:

⁸naar hoog in de bergen, naar diep in de dalen,
naar de plaatsen die U had bepaald.

⁹U stelde een grens die zij niet overschrijden,
nooit weer zullen zij de aarde bedekken.

¹⁰U leidt het water van de bronnen door beken,
tussen de bergen beweegt het zich voort.

¹¹Het drinkt alles wat leeft in het veld,
wilde ezels lessen er hun dorst.

¹²Daarboven wonen de vogels van de hemel,
uit het dichte groen klinkt hun gezang.

¹³U bevloeit de bergen vanuit uw hoge zalen,
door uw daden raakt de aarde verzadigd.

¹⁴Gras laat U groeien voor het vee
en gewassen die de mens moet verbouwen.

Zo zal hij brood winnen uit de aarde

¹⁵en wijn die het mensenhart verheugt,
geurige olie die het gelaat doet stralen,
ja brood dat het mensenhart versterkt.

¹⁶De bomen van de HEER zuigen zich vol,
de ceders van de Libanon, door Hemzelf geplant.

¹⁷De vogels bouwen daar hun nesten,
in de cipressen huizen ooievaars.

¹⁸De hoge bergen zijn voor de steenbokken,
in de kloven schuilen de klipdassen.

¹⁹U hebt de maan gemaakt voor de tijden,
de zon weet wanneer zij moet ondergaan.

²⁰Als U het duister spreidt, valt de nacht,
en alles wat leeft in het woud gaat zich roeren.

²¹De jonge leeuwen gaan uit op roof,
brullend vragen zij God om voedsel.

²²Bij zonsopgang trekken zij zich terug
en leggen zich neer in hun legers.

²³De mensen gaan aan het werk
en arbeiden door tot de avond.

²⁴Hoe talrijk zijn uw werken, HEER.
Alles hebt U met wijsheid gemaakt,
vol van uw schepselen is de aarde.

²⁵Zie hoe wijd de zee zich uitstrekt.
Daar wemelt het, zonder tal,
van dieren, klein en groot.

²⁶Daar bewegen de schepen zich voort,
daar gaat Leviatan, door U gemaakt om mee te spelen.

²⁷En allen zien ernaar uit
dat U voedsel geeft, op de juiste tijd.

²⁸Geeft U het, dan doen zij zich tegoed,
opent zich uw hand, dan worden zij verzadigd.

²⁹Verberg uw gelaat en zij bezwijken van angst,
ontneem hun de adem en het is met hen gedaan,
dan keren zij terug tot het stof dat zij waren.

³⁰Zend uw adem en zij worden geschapen,
zo geeft U de aarde een nieuw gelaat.

³¹De luister van de HEER moge eeuwig duren,
laat de HEER zich verheugen in zijn werken.

³²Hij richt zijn oog op de aarde en zij beeft,
Hij raakt de bergen aan en zij stoten rook uit.

³³Voor de HEER wil ik zingen zolang ik leef,
een lied voor mijn God zolang ik besta.

³⁴Moge mijn lofzang de HEER behagen,
zoals ik mijn vreugde vind in Hem.

³⁵Zondaars zullen van de aardbodem verdwijnen,
onrechtvaardigen zullen niet meer bestaan.
Prijs de HEER, mijn ziel.

Halleluja!

- Tekst waar de preek over gaat:

**Zend uw adem en zij worden geschapen,
zo geeft U de aarde een nieuw gelaat.** (Psalm 104:30)

Preek

Lieve mensen,

Wat ik zo geweldig aan de Bijbel vind, is dat het een boek is van lange lijnen. Natuurlijk kan je ook losse teksten nemen. Daar staan vaak diepe wijsheden in. Of heftige oproepen. Grootse beloften en tot nadenken stemmende vragen. Maar die lange lijnen, dat vind ik toch vooral het mooist. Als je beseft dat deze 66 boeken in de loop van eeuwen geschreven zijn. En dat ze ook de geschiedenis van die eeuwen soort van volgen. En dat er dan toch allerlei dingen verband houden en op hun plek vallen. Zoals ook bij ons vers.

We denken vandaag opnieuw na over ons jaarthema 'Duurzaamheid en eeuwigheid'. Psalm 104 is een prachtige beschrijving waarin die twee elkaar raken. Het is Gods schepping waar we het over hebben. De Eeuwige besloot om de hemel en de aarde te creëren. En dat is geweldig vormgegeven. De dichter van Psalm 104 bezingt de pracht en praal van wat hij ziet. Hij prijst God omdat alles zo mooi is. Er is een zondeval overheen gegaan. En allerlei rampen, zoals de zondvloed. Ook toen was er al roofoorlog en maakten oorlogen en verwoesting door mensen veel kapot. En toch is de aarde veerkrachtig en duurzaam.

Onze tekst ziet allereerst op de vernieuwing van de seizoenen. Het gaat hier niet alleen om mensen, maar ook om dieren en alle levende gewassen, bomen en bloemen. Alles en iedereen is afhankelijk van Gods herstellende en vernieuwende kracht. Als met de herfst alles afsterft. Onomkeerbaar lijkt de dorheid. Alles wordt grauw en koud. In de winter groeit er weinig, bloeit er niks. Toch weten we: er volgt een lente. Zo geeft God de aarde een nieuw gelaat. Maar dat geldt ook nu in Oekraïne. En al die andere oorlogs- en conflictgebieden. Waar bommen en branden de aarde verschroeiden. Waar gewassen in de fik gestoken zijn. Waar dood en verderf heersen over mensen, dieren en de rest van de schepping. En toch: ook na al dat soort rampen zien we herstel. Zien we dat de aarde een nieuw gelaat krijgt. Het duurt soms even, maar Gods scheppende kracht is sterker dan de vernietiging door de duivel.

Die vernieuwing door God, daar gebruikt de dichter een bekend beeld voor. Namelijk: zend uw adem en zij worden geschapen. Die adem van God hè. Ik heb al eens eerder uitgelegd: het woord voor adem en Geest is in het Hebreeuws en ook in het Grieks hetzelfde. Dus je zou ook kunnen vertalen: zend uw Geest en zij worden geschapen. En dat bedoel ik met het begin van de preek: dat beeld, dat kom je op allerlei cruciale punten in de Bijbel tegen.

Bij de schepping van de mens, in Genesis 2, staat:

Slide ⁷Toen maakte de HEER God de mens. Hij vormde hem uit stof, uit aarde, en blies hem levensadem in de neus. Zo werd de mens een levend wezen. (Genesis 2)

God geeft mond op mond beademing. Blaast zijn Geest in de neus van de mens. En Adam is een levend wezen.

En dat zie je terug na Pasen. De tekst waar we toen onder andere bij stil stonden. Jezus komt te midden van zijn leerlingen staan en dan gebeurt het volgende:

Slide Johannes 20²² Na deze woorden blies Hij over hen heen en zei: 'Ontvang de heilige Geest.'

Jezus blaast de leerlingen nieuw leven in. Als dode vogeltjes zaten ze bij elkaar omdat Jezus gestorven was. Maar hier staat hij en hij wil dat jij óók leeft. Hij blaast zijn adem over je heen, zijn Geest brengt je tot leven.

Die twee momenten, daar hangt dit vers in Psalm 104 mee samen. *Zend uw adem en zij worden geschapen, zo geeft U de aarde een nieuw gelaat.*

Maar ja, dat is Góds scheppingskracht. Daar zit het probleem niet als het gaat om duurzaamheid. De veerkracht van de aarde is enorm, zoals we al zagen, maar nu lijkt de mens met zijn allesverslindende ego en nietsontziende consumptiedrang het toch voor elkaar te krijgen om de scheppende kracht van God te stoppen. Of in ieder geval af te remmen. Moet het daar dan niet over gaan?

Ja, daar moet het over gaan. En het mooie is, daar gáát het ook over. Want beide keren dat God met zijn adem de mens tot leven wekt. Bij de schepping en bij de opstanding. Beide keren worden mensen niet *uit*geschakeld, maar juist *ing*eschakeld. Dat God zijn Geest geeft, betekent niet dat mensen met de armen over elkaar kunnen gaan zitten. Betekent niet dat we alles maar aan God moeten overlaten. Dat we geen verantwoordelijkheid meer moeten nemen. Integendeel.

Bij de schepping voegt God aan zijn Geestesadem het volgende toe:

Slide ²⁸Hij zegende hen en zei tegen hen: 'Wees vruchtbaar en word talrijk, bevolk de aarde en breng haar onder je gezag: heers over de vissen van de zee, over de vogels van de hemel en over alle dieren die op de aarde rondkruipen.'

God siert mensen met creativiteit en energie, met inspiratie (letterlijk betekent dat: inblazing) om de aarde namens hem te beheren. De Geest werkt in mensen en mensen worden aangevuurd om voor de schepping te zorgen. Zo werkt het in Genesis.

En zo werkt het precies ook met Pasen. Want Jezus blaast zijn Geest met deze woorden:

Slide ²¹Nog eens zei Jezus: 'Vrede zij met jullie! Zoals de Vader Mij heeft uitgezonden, zo zend Ik jullie uit.'

Je wordt in beweging gezet. Uitgezonden om heil, dat betekent: heelheid te brengen. En dat geldt niet alleen in verhoudingen tussen mensen en God. Of tussen mensen onderling. Nee, dat geldt ook voor alle ándere verhoudingen die door de zonde bemoeilijkt zijn. Dus ook de verhouding met de schepping valt daaronder. De vloek na de zondeval was, dat de aarde moeilijker te bewerken zou worden. Maar de opdracht blijft. Maak heel! Herstel! Laat Gods nieuwe wereld ook de verhouding tot dieren, planten en bomen, grondstoffen en luchtkwaliteit – laat Gods nieuwe wereld ook daar

doorwerken. De Geest maakt jou en mij mee verantwoordelijk voor duurzaamheid. En in brood en wijn, heel aardse middelen, word je niet alleen verbonden met het sterven en opstaan van Jezus. Maar ook met het vernieuwende werk van zijn Geest.

Laat jezelf dan inschakelen. De Eeuwige legde deze aarde lang geleden in handen van de mens, van Adam. Beheer haar namens mij, zei God. Die gedachte kwam met Pasen terug: wees heilsbemiddelaars, zegt Jezus tegen zijn leerlingen. Uitdelers van heelheid. Nou, die opdracht vind je ook in de prachtige psalm 104. In jou raakt de hemel de aarde. In ons worden eeuwigheid en duurzaamheid aan elkaar verbonden. God wil je inspireren, ook door het avondmaal, om die relatie waar te maken.

Amen